

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mt 4, 1 – 11

Text: Mk 3, 7 – 12 *Ježíš se se svými učedníky uchýlil k moři. Šlo za ním množství lidí z Galileje; ale i z Judska, Jeruzaléma, Idumeje, ze Zajordání a z okolí Týru a Sidónu přišlo k němu velké množství, když slyšeli, co všechno činí. Požádal učedníky, ať pro něho připraví loď, aby se zástup na něho netlačil. Mnohé totiž uzdravil, proto se ti, kdo trpěli chorobami, tlačili k němu, aby se ho dotkli. A nečistí duchové, jakmile ho viděli, padali před ním na zem a křičeli: "Ty jsi Syn Boží!" On však jim přísně nakažoval, aby ho neprozrazovali.*

Myslím, že jsme se každý někdy ocitli v pořádné tlačenci. Třeba ve frontě v obchodě, nebo nejspíš tam, kde se něco dávalo zadarmo, případně na nějaké hromadné akci, kde je spousta lidí a všichni se něčeho dožadují, třeba autogramu slavné osobnosti.

Evangelista Marek popisuje podobnou situaci v době, kdy se tou slavnou osobností stal Ježíš. Ježíš se proslavil tím, že jednak uzdravoval a jednak, že provokoval svými nonkonformními názory. Právě před chvílí měl spor s farizeji v synagoze, protože uzdravil člověka s odumřelou rukou. Jenže to udělal v sobotu, a to se podle farizeů nesmí. Farizeje si tím poštvál proti sobě, ale jiné si naopak získal, a tak šlo za ním množství nadšených sympatizantů. A tady začíná náš dnešní text.

„Ježíš se se svými učedníky uchýlil k moři. Šlo za ním množství lidí z Galileje; ale i z Judska, Jeruzaléma, Idumeje, ze Zajordání a z okolí Týru a Sidónu přišlo k němu velké množství, když slyšeli, co všechno činí.“

Ježíš od synagogy zašel až k moři. Nebo k jezeru – obojí překlad je možný. V každém případě zašel nejdále jak mohl. Dál je jen samá voda. Ježíš se vlastně neustále pohybuje mezi dvěma světy: Mezi zbožnou synagogou a lidmi „ze sekulární společnosti“, kdyby něco takového jako sekulární společnost tenkrát existovalo. I dnes je vlastně otázkou, zda něco jako sekulární, nenáboženská společnost vůbec existuje.

V tomto případě se Ježíš s učedníky doslova vzdálil až k moři, či alespoň k jezeru. Ale zástupy jej tlačí dál. A není to jen tak ledajaký zástup. Je to pestrobarevná směsice, či široké spektrum nejrůznějších lidí. Je tu množství lidí z Galileje; ale i z Judska, Jeruzaléma, Idumeje, ze Zajordání a z okolí Týru a Sidónu. Tedy jsou tu židé z Ježíšova okolí – Galilejci, dále z centra náboženského života – z Judeje a Jeruzaléma, i lid všelijak přimíšený a okrajový či rovnou pohanský, jako třeba Idumejci nebo lidé ze Zajordání, či vyslovení materialisti, jestli tak můžeme hodnotit obyvatele obchodních center z Týru a Sidónu. Ti všichni Ježíše tlačí k tomu, aby jim pomohl, aby jim vyhověl, aby je uzdravil, aby jim řekl něco povzbuzujícího.

Ježíš je dotlačen až na okraj jezera. Zástup se na něj doslova mačká, tlačí, a Markem použité slovo má i přenesený význam jako někoho sužovat, tísnit či dokonce trápit. Nebylo pro Ježíše snadné být kazatelem pro všechny ty rozdílné lidi v zástupu, mající různé požadavky. Všichni na něj tlačí, dotírají, dožadují se pomoci či zastání. Mnohým totiž pomohl, a tak není divu, že ostatní se dožadují téhož. Všichni jej mají za divotvorce, uzdravovatele, léčitele a zachránce.

Ale Ježíš, dotlačen až na samý okraj moře už dál zajít nemůže. Potřebuje prostor, aby mohl také kázat. Potřebuje místo, odkud by mohl promlouvat a jeho hlas bylo slyšet. A tak čteme, že „požádal učedníky, ať pro něho připraví loď, aby se zástup na něho netlačil.“ Kraličtí překládají doslova: „aby lodičku ustavičně nahotově měli, pro zástup, aby ho tak netiskli.“ Ježíš potřebuje kolem sebe prostor, potřebuje mít volné ruce, být volný, jinak by nemohl lidem sloužit. A od toho tu jsou učedníci, aby uprostraňovali Ježíšovi, aby poskytli Ježíšovi platformu, na které bude moci kázat. Loď musí být neustále připravena, aby z ní mohl Ježíš promlouvat k zástupům. Ano, Ježíš působí i uprostřed zástupů, mezi lidmi, ale lidský zástup jej může pohltnout, zastínit, zatlačit tak, že už ho druzí ani nevidí ani se k němu nedostanou. Proto je tu ona lodička, která Ježíše jakoby chrání a jaksi vyčleňuje, aby zůstal svým způsobem nedotknutelný, nemanipulovatelný, nedostupný a přesto nablízku, slyšitelný a naslouchající.

Loď, která je odpradáвна obrazem církve má za úkol chránit Krista před útlakem, před pošlapáním, zneužitím, před zástupem jeho obdivovatelů, kteří jej mohou zcela zastínit, zakrýt. Jde

o to, aby se Kristus neztratil a neutopil ve vši té lidské člověčině a mizérii. Ale i v tom je Ježíš suverénní, sám si určuje, kam se kdy postaví, protože žádá učedníky, aby byli s lodí pouze připraveni, ne že ho mají hned nalodit a odplout s ním pryč.

Ježíš jde až do krajnosti, pohybuje se na hraně souše a vody, zůstává v přítomnosti nečistých duchů na zemi a zároveň u učedníků na lodi.

Výskyt nečistých duchů je tu překvapivý, protože jsou vykresleni dosti zvláště. Čteme: „Nečistí duchové padali před ním na zem.“ Všimněte si, že tu nejsou spjati s žádnými konkrétními lidmi. Prostě tu jsou, padají před Ježíšem na zem a křičí. Ale ani nevedou žádné protiježíšovské řeči. Naopak volají: „Ty jsi Syn Boží!“ Jsou jako pouhé hlasy a výkřiky, které se ozývají ze zástupu a nesou se vzduchem, hlasy, které ho extaticky zbožňují a vychvalují jej až do nebe. V každém případě je to scéna davová, natěšené masy se tu hrnou kupředu jako žhavá láva ze sopky a tlačí Ježíše před sebou dolů k moři. A kdyby nebylo té loďky, tak ho zatlačí až do moře. Ježíš se ale takovému až démonickému pochlebování brání. Už si totiž jednou zažil na poušti ďábelské pokušení, že je Synem Božím, pokud stvoří chleby k zahnání hladu, že je Synem Božím, pokud si zajistí nezranitelnost a ještě později uslyší, že bude Synem Božím, když sestoupí z kříže. Tak i nyní, když tolik lidí na pouhý dotek uzdravil z nejrůznějších chorob, no tak je samozřejmě v jejich očích Synem Božím. Dokud Ježíš pomáhá, tak je Boží Syn. Až pomáhat přestane, tak „na kříž s ním!“

Ježíš démonskou reklamu odmítá a důrazně říká: Ne! Nejsem Syn Boží, proto, že uzdravuju nebo proto, že pomáhám lidem z bryndy, či proto, že jsem zázračný léčitel a pomocník! Takovou reklamu mi nedělejte. Doslova by se to dalo přeložit, že je okřikoval, aby něco takového nezveřejňovali a nešířili. Je to podobné, jako když dáte na billboard, na transparent nebo třeba na tramvaj nápis: „Ježíš uzdravuje“ ale už tam nedáte „Ježíš prikazuje milovat nepřátele a přijímat pocestné“. Nebo tam dáte: „Ježíš je cesta“, ale už tam nedáte „Kdo chce jít za mnou, zapří sám sebe.“ Tzn. když vytvoříte v lidech populistický, zkruslený obraz Ježíše. Takové laciné zvěstování má pak stejnou přesvědčivost, jako předvolební sliby politiků. Ano – démoni mají pravdu – Ježíš je Syn Boží. Ale nesmí se to vytrhnout z kontextu Ježíšova života. Ježíšovo božství se projevuje v celém jeho působení, tedy i v tom, že volá k následování a k sebezapření a že jde cestou kříže. Nikoliv v tom, že by zázračně ukájel lidské potřeby a pověry.

Ježíš říká: „Zákon a proroci až do Jana; od té chvíle se zvěstuje království Boží a každý si do něho vynucuje vstup.“ A kraličtí doslova: „každý se do něho násilně tiskne (tlačí).“ Jako zástupy na břehu jezera. A dokud Ježíš uzdravuje, tak i démoni vyznávají: „Ty jsi Syn Boží.“ Ale když je Ježíš souzen a bičován, sám učedník Petr řekne: „Neznám toho člověka.“ A co my, bratři a sestry: Jak dobře známe Ježíše? Kdy se k němu hrneme a kdy ho naopak opouštíme?

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, kéž se za tebe, ukřižovaného, nestydíme. Kéž tě netlačíme někam, kam ty nechceš. Kéž ti vždycky necháme prostor, abys mohl jednat suverénně a svrchovaně jako Boží Syn. Amen.*

Přímlovná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, přimlouváme se za lidi této země i za nás samotné. Ty vedeš člověka k pokání, ke změně, abychom dovedli žít spolu, snášeli jeden druhého a vycházeli spolu v dobrém. Dej, ať dovedeme respektovat lidskou různorodost a jinakost. Pane Ježíši Kriste, ty jsi Syn Boží. Ale i ty jako Bůh jsi vždy ještě jiný, než jak si tě představujeme a jakého bychom si tě přáli. Modlíme se za nás, kteří jsme posedlí vlastní utkvělou představou o Bohu, máme své karikatury Boha a doopravdy tě neznáme. Modlíme se za nás, kteří od tebe čekáme jen pomoc v nouzi, ale když se nám daří, tak ti nesloužíme. Modlíme se za nás, kteří na tebe dotíráme, abys nám byl k dispozici, ale sami druhým k dispozici nejsme. Pane Ježíši Kriste, ty nás voláš k následování, ale nenecháš se zatlačit do kouta. Dej, ať i my máme vždy kolem sebe svobodný prostor, ať nás druzí lidé neovládají a nezabavují svobody. Prosíme za lidi, kteří jsou pod tlakem, kteří jsou v obrožení, ve stresu, žijí ve strachu a úzkostech. Prosíme za svobodné blásání tvého slova. Dej, ať je církev místem, kde se lze svobodně nadechnout. Modlíme se budoucnost našeho sboru, naší obce / města, za budoucnost naší země. Nebeský Otče, díky tvému Synu smíme zakoušet tvoji blízkost. Prosíme, aby tvé království pronikalo do tohoto světa, a s ním aby na zemi platila tvá vůle, tak jako u tebe v nebi, kde je tvé jméno posvěcené.*